

Erasmus+ Program – Hollandia

2022.05.26- 05.28.

Beszámoló

Székely Nóra önkéntes

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum önkénteseként kerültem be az Erasmus+ programba. Mikor kiderült, hogy van lehetőség élő történelem programban részt venni külföldön, nagyon örültem neki. A holland fogadóintézmény, a Historisch Eventementen & Adviesbureau vezetőjét Martine Teunissen-t már korábban megismertem. 2018-ban részt vettem a Past Pleasures angol nyelvű élő történelem képzésén, melyen ő volt az egyik vizsgáztató.

1.nap

A nagy múltú Breda városban sikerült részt vennünk egy középkori rendezvényen, ahol együttműködtünk a Historisch Eventementen & Adviesbureau kollégáival. Útitársammal, Pap Gergellyel magunkkal vittük saját 15. századi viseletünket. Ez az esemény látogatásunk első napjára esett. Így miután Eindhovenben landoltunk, vonattal rögtön utaztunk is tovább Bredába, a rendezvény helyszínére.

A szabadtéri helyszínen Martine és csapata 15. századi németalföldi viseletben mutattak be néhány a korabeli kézműves technikát és foglalkozást. Volt kosárfonás, kötélverés, íjászat. A gyapjú útját például a látogatók nyomon követhették a levágott nyers gyapjútól a fonálfonásig.

Mivel mi nem beszélünk hollandul, csak angolul, az előzetes egyeztetés során úgy állapodtunk meg, hogy utazó karaktereket jelenítünk meg Gergellyel. A rendezvény alatt angolul beszélgettünk a látogatókkal a korabeli Magyarország és Oszmán Birodalom helyzetéről. (Az én karakterem egy módos magyar polgár felesége volt, míg Gergelyé utazó dervis.)

Emellett a nap folyamán rövid bemutatóban együtt demonstráltuk az összegyűlt látogatóknak, mik a hasonlóságok és a különbségek a szegényebb és gazdagabb rétegek ruhája között (pl. prémes szegély vagy gallér, díszes öv, erszény, ékszerek). Érdeklődést keltett Gergely egzotikus öltözéke, míg az én ruhám nem ütött el annyira a nyugat-európai divattól, hiszen az kifejtette hatását a korabeli Magyar Királyság területén is.

A holland kollégák sikeresen vonták be a tevékenységekbe a látogatókat, főleg a kisgyerekes családokat. Az volt a tapasztalat, hogy nem csak a gyerekek, de a felnőttek is szívesen vettek részt abban, hogy kipróbálják például a kosárfonás kihívásait.

A legtanulságosabb számomra a kötélverő karaktere volt. Megszemélyesítője, Herman nem csak egy egész kötélverő szerkezetet működtetett a gyerekek (egyszerre akár 6-7) bevonásával, ám azt is ügyesen megoldotta, hogy feloldja a félszegebb gyerekek feszültségét azzal, hogy megpróbálta kitalálni a nevüket, majd azon szólította őket. Az elkészült méretes kötél aztán pillanatok alatt két szülő kezébe került, akiknek azt pörgetnie kellett. A gyerekek ugrókötelezéssel pihenhették ki a kötélverés fáradalmait.

Mivel a szállásunk Leidenben volt, nap végén Martine javasolta, hogy indulás előtt nézzük meg a helyi várat ([Kasteel van Breda - Historische Verzameling KMA](#)) és templomot is. A városkában más programok is zajlottak, a főtéren és a várban is megelevenedett a középkor.

Emellett láttunk olyan programot is (pl. sportvívás a várban, íjászat élethű, de modern állatbábokkal), amely jól jellemzi a holland örökségvédelmi koncepciót, mely nyitott arra, hogy a történelmet minden eszközzel közelebb hozza a ma emberéhez.

A nap végén vonattal utaztunk el Leidenbe, a festői városba, mely sok kanálisáról ismert, és arról, hogy az alapító atyák közül többen innen indultak el az Újvilágba.

2. nap

Kiadós reggeli után nyakunkba vettük a várost, mely mérete ellenére tucatnyi múzeummal rendelkezik. Mi a Tudományos múzeumot ([Rijksmuseum Boerhaave te Leiden - Ontdek de wetenschap](#)) vettük célba, melynek állandó kiállítása az európai tudomány fejlődéstörténete mellett a németalföldi majd később holland tudósokra koncentrált. A fizika, csillagászat, orvostudomány eszközei nem csak megtalálhatók, de ötletes installációk segítségével kísérletet (pl. csengőhang halkulása a térben, melyből kiszívják a levegőt) vagy orvosi vizsgálatot is végezhetünk. Utóbbihoz egy fülhallgatón keresztül szív és tüdőhang imitációját lehet meghallgatni, majd kitalálni, egészséges vagy beteg-e az adott szerv.

A múzeumlátogatás után Martinével, a fogadóintézmény vezetőjével ültünk le beszélgetni az előző napi rendezvényről, és az élő történelem helyzetéről Hollandiában. Megtudtuk, hogy Hollandiában hasonlóan a magyar helyzethez vannak mind önkéntes hagyományőrző és pénzért rendszeresen

alkalmazott élő történelem előadók az ország múzeumaiban illetve történelmi rendezvényein. Mint kiderült, a fővárosban Amsterdamban nemigen akad ilyen program, de a kisebb városok rendezvényein Martine és csapata is folyamatosan dolgozik.

A Historisch Eventementen & Adviesbureau körülbelül 20 embert foglalkoztat megbízásos alapon. Széles történelmi spektrumon dolgoznak, a római kortól kezdve az 1920-as évekig. Emiatt folyamatos a kutatómunka is, Martine Teunissen könyveket is publikál a női viseletekről. A COVID-19 hatását megérezte a cég, több rendezvényt mondank le vagy szerveznek át más dátumra az utolsó pillanatban, illetve az előadók is könnyebben mondják vissza a megkeresést mint korábban. Martine mit cégvezető betanítja az új kollégákat, illetve a ruházatról is ő gondoskodik, amíg valakinek nincs állandó felszerelése. Igyekeznek a korhű ruházatra és kiegészítőkre is figyelni.

Szóba került a karakteralkotás, a programkezdés és -lezárás is, illetve hogy fogalmazzunk meg világos célt magunknak a programmal. Az én karakterem a múzeum önkénteseként egy századfordulós áruházi alkalmazott, aki a kereskedelmi kiállításban tart vezetéseket, az áruházak és luxuscikkek (parfümök) történetéről. Átbeszéltük, miben nehezebb az egyes szám első személyű (mint az egyes szám harmadik személyű) vezetés. (Egyes szám első személy: mikor felveszem a karaktert és akár történelmi időben járunk a látogatókkal, tudásom az adott korszak emberéé. Egyes szám harmadik személy: mikor csak demonstrálok, hogy festene, miről tudna egy áruházi eladó a 20. század elején, de beszélhetek a jelen perspektívájából).

Martine sok tanácsot adott, mire érdemes figyelni a karakteralkotásnál, a viselettől a viselkedésig (pl. a testtartás, mozgás, beszédmodor más egy házicseléd mint egy elegáns cukrászda kávéskisasszonya, pincére esetében).

Arról is kaptunk tanácsot, hogyan lehet aktivizálni a látogatókat (megszólítás, könnyebb, eldöntendő kérdés feltevése), illetve figyelni arra hogy gyerekcsoport esetén mindenkinek jusson érdekes feladat.

Az utolsó témakör a ma embere számára érzékeny témák érintése: itt azt a tanácsot kaptuk, körültekintéssel járjunk el, egyeztetve az intézmény elvárásaival és beleszöve a programba, hogyan látjuk ma az adott kérdést (pl. rabszolgakereskedeleme a 17. században).

A beszélgetés után Martine körbevitt minket Leiden városában, Mivel ő itt hallgatott történelmet, jól ismerte a legnevezetesebb helyeket. Nemcsak az egyetem legrégebb épületébe vitt be (ahol épp doktoravatás zajlott), de megmutatta a helyi erődöt, az alapító atyák (és más protestán angol menekültek) egykori házeit, illetve azt is, hol érdemes finom holland sört vásárolni. Megtudtuk, hol állt a középkorban a vesztőhely (nem a városon kívül, mint a Magyar Királyságban) és azt is, milyen legenda fűződik az erőd kútjához, melyet azóta megcáfoltak.

Közben felmerült, hogy a helyismeret (akár egy enteriőrre vagy egy egész városrészé) mennyire része a karakternek, és fontos kidolgozni.

3. nap

Az utolsó napra Amszterdam felfedezése lett a program. Mivel szűk volt az időnk a gép indulásáig, kora reggel vonatra pattantunk, így nyitás után nem sokkal már a Rijksmuseumnál ([Rijksmuseum, hét museum van Nederland](#)) lehettünk. Mivel ez Hollandia – ha nem Európa – egyik legfontosabb gyűjteménye, lehetetlen pár óra alatt bejárni, így mi a Németalföld aranykorára fókuszáltunk, egy rövid pillantást vetve a 19. század végére is. A múzeum legnépszerűbb része a híres németalföldi festők gyűjteménye, az „Éjjeli őrjárat” előtt valódi tolongás volt, még úgy is, hogy éppen restaurálják a képet (szerencsére a helyén hagyva, a látogatók szeme láttára születik újjá).

Még egy múzeumra szerettünk volna időt szakítani, az enteriőrrel rendelkező Van Loon Múzeumra ([Museum Van Loon | historisch grachtenhuis in Amsterdam](#)) esett a választásunk Gergellyel. Nem bántuk meg, ez a valaha gazdag holland polgárdinasztia házaként megnyílt gyűjtemény elbűvölő és sokoldalú. A ház szobáinak enteriőrjelleget meghagyták, habár korszakilag nem egységes, de így átfogó képet nyújt arról, vajon milyen terekben és hogyan zajlott egy előkelő család és személyzete mindennapi élete.

Fájó szívvel mondtunk búcsút Hollandiának útitársammal együtt. Rengeteg rendezvény és múzeum vár még felfedezésre, szívesen visszatérnénk a jövőben.